

Verburg

Zij vraagt mij in feite om in de schoenen van de ondernemer te gaan staan. Morgen gaat de Landbouwradaad waarschijnlijk braaklegging van 0% voor één jaar mogelijk maken. Ik denk dat iedere ondernemer capabel genoeg is om voor zichzelf deze afweging te maken. Ik zal deze afweging binnen de spelregels respecteren.

De heer **Koopmans** (CDA): Het is natuurlijk mooi dat de minister probeert in dit overleg met de Kamer tot een gezamenlijk gedragen beeld te komen, maar ik denk wel dat wij moeten opletten dat er geen heel onduidelijk beeld gaat ontstaan. Als ik de motie van de heer Waalkens lees, dan staat er gewoon dat hij af wil van 0%, punt. Daarnaast wil hij dat er een enveloppe komt met daarin geld voor akkerrandenbeheer, punt. Ik begrijp het oordeel van de minister niet helemaal, omdat het niet eenduidig is. De discussie die wij nu voeren, strookt niet met de tekst van de motie. Het is mooi dat er steun wordt uitgesproken voor akkerrandenbeheer. De financiering van akkerrandenbeheer bespreken wij echter graag bij de begroting en niet even aan de vooravond van een Landbouwradaad.

Minister **Verburg**: Hierover moet de Kamer besluiten. Ik probeer de motie van de heer Waalkens te duiden en geef aan dat financiering van akkerrandenbeheer onmogelijk is in combinatie met het terugbrengen van de braakligregeling op 0% voor één jaar. Dit soort zaken kunnen wel in het kader van de health-checkdiscussie aan de orde komen. Dit past immers geheel bij mijn streven om agrariërs te belonen die op enigerlei wijze aan flora- en faunabeheer doen. Als ik de motie verkeerd heb begrepen, nodig ik de heer Waalkens uit zijn motie te verduidelijken.

De heer **Waalkens** (PvdA): De heer Koopmans heeft gezegd dat ik zou bepleiten om de braaklegregeling niet op nul te zetten, maar dat is onzin. Wij gaan ervan uit dat dat gebeurt, en dat hebben wij ook in het AO gezegd. Ik zou het geweldig op prijs stellen als de minister de route die de motie aangeeft, verder invult. Als dat nu niet kan, moet dat op een later moment, maar zeker vóór het daarop volgende oogstjaar. Ik ben erg gevoelig voor de opmerkingen van mevrouw Snijder dat in het overgangsjaar moet worden bekeken of de natuurwaarden zo veel mogelijk in het land kunnen worden vastgehouden. Daarvoor moet een financiering worden gevonden, waarvoor ik een voorstel heb gedaan.

Minister **Verburg**: Maar nu is de heer Waalkens zelf bezig zijn agenda te bepalen. Daarom ben ik maar gewoon heel duidelijk: ik ontraad deze motie, omdat zij ziet op deze regeling. Ik houd overeind dat wij in het kader van de health check zouden moeten kijken, hoe boeren die een bijdrage leveren aan het beheer van flora en fauna, op een fatsoenlijke manier worden beloond, daarmee een paar stappen verder gaand dan de huidige tegemoetkoming.

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Waalkens stel ik voor, zijn motie (21501-32, nr. 241) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag over de ingediende moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 13 september 2007 over **CITES-handhaving**.

□

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Helaas concludeer ik al jaren dat het CITES-beleid, dat excessen in de handel met bedreigde dieren- en plantensoorten tegen moet gaan, in Nederland niet goed wordt gehandhaafd. Het waarborgen van CITES-expertise loopt niet helemaal lekker, delen van het beleid zijn fraudegevoelig en er is een gebrek aan inzicht in de effectiviteit van de aanpak van smokkel en illegale handel. De vorige minister van LNV gaf altijd niet thuis: er was niets aan de hand, er was geen enkele reden tot ongerustheid, maar deze minister staat daar gelukkig anders in. Zij geeft in haar recente brief aan dat dingen beter kunnen, de wetgeving is niet optimaal, de benadering moet meer consistent zijn en worden afgestemd. Met name op CITES-terrein zijn verbeteringen mogelijk, opdat wij een diepgaande analyse en inzicht in aard en omvang krijgen. Prachtig, mevrouw de minister!

De minister komt met het voorstel om programma-tisch te handhaven. Op basis van de stevige conclusies die zij in haar brief trekt, zijn wij verbaasd dat zij ervoor heeft gekozen, deze noodzakelijke doorlichting van het beleid en de effectiviteit van de handhaving te laten uitvoeren door dezelfde mensen die verantwoordelijk zijn voor de handhaving. Het komt neer op het keuren van het eigen vlees, terwijl wij meer uitgaan van het idee dat vreemde ogen dwingen. Laat nu eens een externe partij kijken naar wat er mis of niet mis is gegaan in de afgelopen jaren. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de noodzakelijke verbeteringen in het beleid en in de handhaving van de (illegale) handel in bedreigde dieren en planten op dit moment onderzocht worden door de diensten die het beleid en de handhaving ook uitvoeren;

overwegende dat op deze manier de objectiviteit en noodzakelijke afstand tot het onderwerp niet gegarandeerd zijn;

overwegende dat een externe commissie met ruim mandaat zowel beleids- als uitvoerende ambtenaren zou kunnen horen, alsook het maatschappelijk veld;

verzoekt de regering, een externe commissie in te stellen die de handhaving, samenwerking en beleidskeuzes voor het CITES-beleid onderzoekt en met aanbevelingen komt

Van Velzen

om de handhaving van de handel van CITES-soorten te verbeteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Velzen, Ouwehand en Van Gent. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 3 (31200-XIV).

De heer **Jager** (CDA): Voorzitter. Ik kan alleszins begrip opbrengen voor deze motie, maar ik heb er toch een vraag over. Soms zie je dat eigen commissies veel strenger kunnen zijn dan externe commissies, omdat eigen commissies vaak "nestvervuiling" willen voorkomen.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Dat zou kunnen. Beide theorieën zijn mogelijk, maar ik constateer alleen dat ik al jaren aandacht vraag voor het gebrek aan effectiviteit van de handhaving van het CITES-beleid. Gelukkig is er nu een nieuwe minister die dat inziet. Die noodzakelijke zelfanalyse van de diensten hadden zij ook allang kunnen uitvoeren. Ik denk dat het noodzakelijk is om daar extern naar te kijken. Dat wil niet zeggen dat alle door de minister gewenste procedures en plannen niet uitgevoerd moeten worden. Ik denk dat het "en/en" kan zijn, maar het is goed om mensen van buiten eens te laten bekijken wat er daadwerkelijk gebeurt, of de handhaving deugt, of zij effectief is en of de juiste risicoanalyses worden gemaakt. Ik denk dat er heel wat verbeterd kan worden en dat dat beter kan worden gedaan door mensen van buitenaf.

De heer **Jager** (CDA): De minister heeft gezegd dat er op dit moment een onderzoek loopt waarvan de uitkomsten dit najaar worden verwacht. Zou het dan niet verstandig zijn om daarop te wachten en om dan te bekijken of een aanvullend onderzoek noodzakelijk is? Anders laat je die twee onderzoeksprocedures door elkaar heen lopen.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Als dat onderzoek nu al in volle gang was, zou ik u gelijk geven, maar de inkt is nog niet eens opgedroogd. Wij hebben het nu over de vraag of dit de juiste manier is. Gelet op de fraudegevoeligheid van het systeem en de signalen die wij met grote regelmaat van zowel de inspecteurs als de ondernemingsraad krijgen dat er van alles rommelt op het ministerie, is het echt tijd voor dwingende ogen van buitenaf. Als de minister tegelijkertijd de handhavers en de beleidsmakers zelf een analyse wil laten maken, lijkt mij dat een aanvulling daarop. Het lijkt mij na al die jaren niet juist om het element van extern onderzoek eruit te snijden. Ik geef de minister hiermee een handvat, want een extern onderzoek is een betere manier om de beleidsaanscherping tot stand te brengen die noodzakelijk is om bedreigde dieren te beschermen en om de handel in te perken.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. U hebt al gehoord dat wij samen met mevrouw Van Velzen en mevrouw Van Gent een motie hebben ingediend om pas op de plaats te maken en om echt eens een goed onderzoek uit te voeren naar de CITES-handhaving,

omdat er van alles mis is. Desondanks heb ik nog twee andere moties. Als het door ons gewenste onderzoek niet doorgaat en als de minister wil vasthouden aan haar eigen beleid, kunnen deze twee moties daar iets extra's aan toevoegen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat diverse instanties betrokken bij de handhaving van de CITES-regelgeving, inclusief het CITES-bureau, aangeven dat het huidige vergunningensysteem voor de handel in bepaalde diersoorten zeer fraudegevoelig is;

overwegende dat deze fraudegevoeligheid verweving van legale en illegale handel mogelijk maakt, waardoor "grijze circuits" ontstaan (WNF, 2007);

voorts overwegende dat Nederland hierdoor een zwakke plek vormt in de internationale samenwerking rondom CITES-handhaving;

verzoekt de regering, een plan van aanpak op te stellen om de fraudegevoeligheid van het huidige vergunningensysteem aan te pakken, met hierbij aandacht voor de identificatie en registratie van dieren en de mogelijkheid voor het invoeren van een opvolgingsplicht,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Ouwehand en Van Velzen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 4 (31200-XIV).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het rapport "Het product biodiversiteit" (WNF, 2007) uitwijst dat transparantie en toegankelijkheid van informatie over de handel in flora en fauna cruciaal zijn om handelslijnen te kunnen volgen, de effectiviteit van het beleid te kunnen monitoren en prioriteiten te kunnen bepalen;

constaterende dat diverse partijen betrokken bij de CITES-handhaving, waaronder maatschappelijke organisaties, hebben aangegeven dat de transparantie en onderlinge informatie-uitwisseling verre van optimaal zijn;

verzoekt de regering, een plan van aanpak te ontwikkelen om de transparantie te bevorderen;

verzoekt de regering, de mogelijkheden te onderzoeken voor het ontwikkelen van een centraal informatiesysteem

Ouwehand

dat voor alle betrokken partijen toegankelijk is, met daarin gegevens over de omvang van de handel in flora en fauna, gegevens over inbeslagnames en over de afhandeling van strafzaken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Ouwehand en Van Velzen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 5 (31200-XIV).

De heer **Jager** (CDA): Ik heb een vraag over deze motie. Tijdens het algemeen overleg hebben wij gezien dat onder andere het OM er duidelijk voor probeert te zorgen dat er een systeem wordt ontwikkeld – voor een gedeelte is dat systeem al ontwikkeld – dat ervoor zorgt dat wij juist de informatie krijgen die mevrouw Ouwehand nu via de motie probeert te vragen. Ik vraag mij af of zij nu geen overbodige motie indient, gelet op het feit dat het OM zelfs heeft toegezegd dat het bereid is om dat nader te preciseren en daarover volgend jaar duidelijkheid te verschaffen.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Ik wil met deze motie de urgentie aangeven van het creëren van centraal toegankelijke informatie. Ook tijdens de rondetafelgesprekken is gebleken dat de betrokken partijen onvoldoende vertrouwen hebben in de toezegging van het OM. Er wordt gewerkt aan verbetering, maar dat is naar mijn idee niet voldoende. Ik heb dus twee moties ingediend om de minister in de goede richting te duwen.

□

De heer **Graus** (PVV): Mevrouw de voorzitter. De laatste weken is onder andere tijdens de bijeenkomsten gebleken dat de nadruk ligt op handhaving. Ik dien daarom de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat keer op keer blijkt, bevestigd door belangenorganisaties als WNF, IFAW en DB, dat er in Nederland zowel kwalitatief als kwantitatief een chronisch gebrek is aan handhavings- en opsporingscapaciteit;

overwegende dat opsporing en handhaving de belangrijke taken behoren te zijn van handhavers als de AID en de douane;

verzoekt de regering, het aantal handhavers fors uit te breiden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Graus. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 6 (31200-XIV).

□

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): Voorzitter. Tijdens de rondetafelgesprekken over CITES, en in het algemeen overleg met de minister over dat onderwerp, werd meerdere malen opgemerkt dat er op de terreinen van handhaving, samenwerking en onderzoek nog veel verbetering is te behalen en dat die ook moet optreden. Alle fracties hebben in die overleggen gepleit voor meer onderzoek en voorlichting. De minister heeft naar aanleiding van de gesprekken een overzicht toegezegd van de investeringen die op dit moment worden gedaan.

De PvdA-fractie spreekt haar waardering uit aan het adres van de minister voor de wijze waarop in de CITES-handhaving wordt geïnvesteerd. Het is een programmatische manier van werken voor de overheid en de organisaties waarbij de kans wordt geboden om steeds verbeteringslagen te maken. Dat is een pluim op de hoed van de minister waard. Toch meent de PvdA-fractie dat er nog een tandje bij kan: er moeten voldoende middelen beschikbaar zijn opdat de organisaties hun werk goed kunnen doen. Het is misschien geen gebruikelijke werkwijze, maar ik meld alvast dat de PvdA-fractie inmiddels een amendement heeft ingediend dat tijdens de behandeling van de begroting van het ministerie van LNV aan de orde zal komen. Zodoende probeert onze fractie daadwerkelijk een impuls te geven aan handhaving, samenwerking en onderzoek, alsmede aan een goed en eenduidig handhavingsregime.

De heer **Jager** (CDA): Mevrouw Jacobi neemt een voorschot op de begrotingsbehandeling door op te merken dat de PvdA-fractie een amendement op de begroting van het ministerie van LNV heeft ingediend. Aan welke financieringswijze denkt de fractie dan?

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): De dekking wordt gehaald uit gelden voor de ketenzorg voor duurzaamheid.

De heer **Jager** (CDA): Doelt mevrouw Jacobi op een bepaald onderdeel van de ketenzorg voor duurzaamheid?

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): Onze voorkeur gaat uit naar het onderdeel visserij dat een fors aantal extra middelen heeft gekregen. Naar ons oordeel zijn er mogelijkheden om wat kleine verschuivingen in deze richting te doen.

De heer **Jager** (CDA): Ik wacht de voorstellen van de PvdA-fractie op dat punt af.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Bij het debat over het CITES-beleid was de PvdA-fractie van mening dat het handhavingsbeleid voor bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten extern moest worden onderzocht. In de brief van de minister staat daar echter geen toezegging over. Vandaag is een historische draai te zien geweest van de PvdA-fractie over het referendum. Is dit de tweede draai van de PvdA-fractie? Wordt het extern onderzoek niet meer gesteund? Kan mevrouw Jacobi het allemaal nog wel uitleggen?

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): Het is erg goedkoop om het referendum erbij te halen. Ik heb in het AO gepleit voor een extern onderzoek zonder kennis van zaken over de programmatische handhaving. Ik heb gezien dat bij die handhaving onderzoek, samenwerking en handhaving als

Jacobi

een drie-eenheid worden meegenomen. Daarom heb ik de minister een pluim gegeven. Het is belangrijk dat de stichting AAP en de Dierenbescherming er steeds bij betrokken zijn. Ik vind dit de beste vorm voor onderzoek en handhaving. Die twee werelden zijn bij elkaar gebracht. Ik vind dat voldoende. Het zou een motie van wantrouwen zijn als ik nu alleen extern onderzoek voldoende zou vinden. De externe partijen moeten er zo goed mogelijk bij betrokken worden. Dat was ook de intentie van mijn uitspraak tijdens het AO. In het verslag van het AO staat overigens niet dat ik voor extern onderzoek heb gepleit. Ik bevestig hierbij echter dat ik er belang aan heb gehecht. De betrokkenheid van de externe partijen is nu goed geborgd.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Als het verslag van het AO niet klopt, moet mevrouw Jacobi dat laten corrigeren. Zij zegt dat het toezicht van de externe partijen geborgd is. Zij doelt dan met name op de ngo's. Ik zie dat echter niet zo. Ik ben het wel eens met de oproep dat het goed geborgd moet worden. Ik snap niet waarom zij het pleidooi voor een extern onderzoek laat vallen. Ik kan dat niet anders duiden dan als een draai van de PvdA-fractie.

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): Het gaat erom de CITES-handhaving goed te regelen. De externe partijen moeten er een goede plaats in krijgen. Het onderzoek moet uitgevoerd worden met hun inbreng. Dat doel is gehaald.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Mevrouw Jacobi moet ervan op de hoogte zijn geweest dat de maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden op de hoogte waren van de programmatische aanpak die de minister voorstaat. Op basis van die informatie hebben zij in het rondtafelgesprek met de Kamer aangegeven dat er onvoldoende vertrouwen is. Mevrouw Jacobi wekte bij dat gesprek de indruk, de conclusies van de maatschappelijke organisaties te delen. Mijn vraag is of zij ervan op de hoogte was dat deze organisaties hun mening daarop baseerden.

Minister **Verburg**: Voorzitter. Ik dank de Kamer voor de inbreng en ik dank mevrouw Van Velzen en mevrouw Jacobi in eerste instantie nog extra voor hun opmerkingen over de inzet van mijn ministerie. Zij hebben beiden gesproken over een minister die de ernst van de situatie inziet, maar achter mij staat een geweldig gemotiveerde Algemene Inspectiedienst, die dagelijks bezig is om de handhaving optimaal en zo effectief mogelijk handen en voeten te geven. Mevrouw Jacobi sprak over een pluim op de hoge hoed. Mevrouw Van Velzen constateerde dat er verbetering in zat, al was het nog niet goed genoeg. Ik wil die positieve woorden hier benadrukken.

Ik heb er behoefte aan om bij de motie van mevrouw Van Velzen te verwijzen naar mijn brief. Zij persisteert bij het verzoek om een extern onderzoek, terwijl ik in het algemeen overleg heb aangegeven dat wij al voluit bezig zijn met het instellen van een andere wijze van handhaven, te weten het programmatisch handhaven. In mijn brief heb ik geschreven dat wij dit als volgt doen. Inzicht verkrijgen in de legale handel en de wetgeving, inzicht verkrijgen in de illegale handel, de verschijningsvormen, de modus operandi, inzicht verkrijgen in de vergunningverlening en de handhaving, met bijzondere aandacht

voor afstemming en regie, inzicht verkrijgen in de risicofactoren en de regelgeving én zorgen voor actiegerichte aanbevelingen. Dat is nogal wat, dunkt mij. Daarmee zijn ten minste vijf instellingen bezig: het Openbaar Ministerie, specifiek het functioneel parket, de politie, de douane, de provincies en de Algemene Inspectiedienst. Soms komt er ook nog de Dienst Regelingen bij.

Dat hele traject is geen kwestie van pappen en nathouden. Het is een kwestie van elkaar kritisch bevragen om te komen tot een scherpe risicoanalyse en daardoor tot de mogelijkheden van gericht handhaven. Dat is geënt op samenwerken en op het blootleggen van zwakten in regelgeving. Kortom, het is geënt op het zo veel mogelijk toespitsen op de praktijk en het zo veel mogelijk effectief handhaven.

In mijn brief ben ik ingegaan op het, zeer terechte, verzoek om de voorstellen op dat punt of de bevindingen naar aanleiding van de risicoanalyse ook voor te leggen aan ngo's. Mevrouw Jacobi heeft er enkele genoemd, evenals de heer Graus en mevrouw Ouwehand. Stichting AAP, het Wereldnatuurfonds en allerlei andere ngo's zijn genoemd. Ik nodig al die ngo's uit om er ook op te reageren, op dat punt mee te denken en gewoon aan de slag te gaan, opdat de marktverkenning kan worden afgerond, er een nalevingsmeting kan worden verricht en wij de effectiefste en efficiëntste instrumenten en maatregelen kunnen identificeren en kunnen toepassen om de nalevingsgraad te verhogen. Op basis hiervan zullen wij de nalevingsstrategie zo hoog mogelijk moeten invullen, toepassen en handhaven. Die lat ligt hartstikke hoog. Ik ben daartoe zeer gemotiveerd en heb dan ook een zeker ongeduld. Dat ongeduld is de reden waarom ik aanvaarding van de motie van de leden Van Velzen, Ouwehand en Van Gent ontraad, want eigenlijk zeggen deze leden in de motie: maak eerst maar eens pas op de plaats en laat een externe organisatie het helemaal doorlichten.

Ik meen dat wij een stap verder zijn. Ik voel de urgentie en ik voel die urgentie en drive overigens ook bij de Kamer. Ik nodig de maatschappelijke organisaties aan tafel die de Kamer voorzien van veel informatie, waarbij ik overigens af en toe een vraagteken moet plaatsen, wat ik vandaag maar even niet doe. Ik neem er kennis van, maar vind dat die voor rekening van de Kamer is. Ik vraag die organisaties om constructief mee te doen om de naleving en handhaving optimaal te doen worden en te laten blijven.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ter verheldering, ik heb in mijn motie niet opgeroepen om pas op de plaats te maken. Ik heb in mijn termijn ingebracht dat het tegelijkertijd kan plaatsvinden: handhavers die naar hun eigen beleid kijken, beleidsmedewerkers die met elkaar aan de slag gaan én extern toezicht. Graag wil ik hierop een reactie hebben.

Daarnaast zei de minister net iets wat bij mij vrij cryptisch overkwam over wat ngo's aan de Kamer mededelen en voor de eigen rekening van de Kamer is. Ik weet niet goed waarover zij het heeft. De informatie waarmee ik werk, is niet alleen afkomstig van ngo's, maar ook van mensen die dieren opvangen en van mensen die voor de AID werken. Wat moet ik voor eigen rekening nemen?

Minister **Verburg**: Ik kan de voorbeelden die u aandraagt

Mevrouw Ouwehand (PvdD)

© M. Sablerolle – Gouda

nu niet toetsen, maar ik zal alles nog eens nalezen in het verslag. Ik laat uw opmerkingen voor uw rekening, maar zo nodig zal ik uw voorbeelden bij mijn afwegingen betrekken. Ik heb namelijk al eerder gevraagd: geef me alle informatie waarover u beschikt, opdat we zo concreet mogelijk kunnen handelen. Maar ook in het geval van en-en ontraad ik de aanneming van de motie, omdat ik het functioneel parket, de politie, de provincies en de douane hierbij betrek via het programmatisch handhaven. Daarmee doe ik tevens een handreiking aan alle maatschappelijke organisaties om mee te denken, opdat we hier goed bovenop zitten. Ik ontraad dus de aanneming van deze motie.

Ik kom bij het tweede punt van mevrouw Ouwehand. De CITES-certificaten worden afgegeven door de Dienst Regelingen van het ministerie van LNV. Mij zijn geen signalen bekend van fraudegevoeligheid van dit systeem. Als daarvan sprake zou zijn, hoor ik graag de feiten. Het is mogelijk dat er een zwak element zit in het pootring-systeem, maar de Dienst Regelingen is bezig met verbeteringen op dit punt. Ik neem mij voor om deze dienst te vragen om samen met de Algemene Inspectiedienst te bezien of er fraudegevoelige elementen zijn en op welke wijze die langs de lijn van programmatisch handhaven kunnen worden aangepakt. Als dit de bedoeling is, zie ik die motie als ondersteuning van mijn beleid.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Ik dank de minister voor deze toezegging, maar de motie heeft een wat bredere strekking. Een en ander werd ondersteund door het CITES-bureau, dat onderkende dat de vergunningen-systematiek fraudegevoelig is – en niet alleen in het geval van het pootringen. Er moet dus meer aandacht komen voor een sluitend identificatie- en registratiesysteem en dat gaat verder dan het pootringen alleen. Is dit ook onderdeel van uw toezegging?

Minister **Verburg**: Dit past volgens mij helemaal bij het programmatisch handhaven. Daar komt elke zwakke plek aan de orde, dus als er meer zijn, willen wij ze opsporen en de risico's analyseren, en kijken naar mogelijke verbetering en naar de mogelijkheden van efficiënte en effectieve handhaving.

De heer **Jager** (CDA): Voorzitter. Als de minister spreekt van ondersteuning van haar beleid, wil ik haar de derde overweging voorleggen: "overwegende, dat Nederland hierdoor een zwakke plek vormt in de internationale samenwerking rondom CITES-handhaving". Ik vind het namelijk nogal ver gaan om te stellen dat alleen Nederland een zwakke schakel hierin zou kunnen zijn. Bedoelt de minister dit ook? We hebben het erover gehad dat er meer internationale samenwerking dient te komen. Deze opmerking slaat ook op de volgende motie van mevrouw Ouwehand.

Minister **Verburg**: Ik deel die opvatting absoluut niet. Ik wijs erop dat de algemeen secretaris van het CITES-bureau in de CITES-conferentie van juni dit jaar Nederland en de Nederlandse handhaving zelfs ten voorbeeld heeft gesteld aan vele andere CITES-landen. Met andere woorden, dat deel van de motie onderschrijf ik niet. Ik focuste echter op het dictum en daarom zei ik dat ik bereid ben om alles op alles te zetten om de handhaving langs de in de brief geschetste programmatische lijn op te pakken. De overwegingen deel ik dus niet.

De heer **Jager** (CDA): Dan vraag ik mevrouw Ouwehand om de overwegingen wat bij te stellen en aan te passen aan wat de minister zonet zei. Het dictum kan ze hetzelfde laten.

De **voorzitter**: Wat doet u met uw motie?

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Als het CDA overweegt om de motie te steunen op voorwaarde dat ik de overwegingen aanpas, zal ik dat zeker doen. Ik zal hierover met het CDA mondeling overleggen.

De **voorzitter**: Die gewijzigde motie kunt u tot de stemming indienen.

Minister **Verburg**: Mevrouw Van Velzen en mevrouw Ouwehand verzoeken mij in hun motie om de mogelijkheden te onderzoeken voor het ontwikkelen van een centraal informatiesysteem dat voor alle betrokken partijen toegankelijk is, met daarin gegevens over de omvang van de handel en flora en fauna, gegevens over inbeslagnames en over de afhandeling van strafzaken. Het doel van het programmatisch handhaven is het verbeteren van de informatie-uitwisseling en de communicatie. Alle partners hebben de intentie uitgesproken om de informatie op elkaar af te stemmen en om meer informatie te delen. Daarbij wordt ook de automatisering in ogenschouw genomen. Daarbij stellen wij ons de vraag of wij een effectief centraal systeem kunnen ontwikkelen. Het Openbaar Ministerie is hierbij de leidende partij.

Ik beschouw deze motie als een ondersteuning van mijn beleid, waarbij ik wel het voorbehoud maak dat vertrouwelijke informatie niet openbaar mag worden. Onder dat voorbehoud zeg ik toe, mij in te zetten voor zo veel mogelijk transparantie en openheid.

In de motie van de heer Graus wordt de regering verzocht, het aantal handhavers fors uit te breiden. De overwegingen van de motie zijn mij sympathiek. Als ik het idee zou hebben dat uitbreiding van het personeel van de AID een oplossing zou zijn, had ik daar misschien al voor gekozen. Ik denk echter dat een zorgvuldige programmatische aanpak kan helpen. Als de heer Graus

Verburg

vasthoudt aan deze personeelsuitbreiding, zie ik zijn voorstel of amendement bij de begrotingsbehandeling tegemoet.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Volgende week dinsdag stemmen wij over de ingediende moties.

De vergadering wordt van 18.10 uur tot 19.40 uur geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2005/56/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie betreffende grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen (PbEU L 310) (30929).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Voorzitter. Vrij verkeer van goederen en diensten betekent dat het core business van de EU is om belemmeringen voor fusies en overnames weg te nemen. Zouden er in EU-verband dergelijke consolidaties niet gefaciliteerd worden, dan kom je op achterstand bij grote markten, zoals de Verenigde Staten, waar dit allemaal wel mogelijk is.

Nu zijn er fusies in allerlei soorten en maten. Die moeten ook goed van elkaar onderscheiden worden. Een aandelenfusie, waarbij er vaak een overnemende partij is, is heel wat anders dan een juridische fusie, waarbij in beginsel voor de werknemers alle rechten behouden blijven. In een EU-context kan dit voor complicaties zorgen. Daarom is het van belang dat een en ander goed wordt gedicht en daarbij is EU-regelgeving onontbeerlijk.

Daarbij speelt een rol dat Europese regels geformuleerd worden die wij in onze regelgeving moeten implementeren. Dit is voor het CDA een uitgelezen moment om te bewerkstelligen dat het voor Nederlandse bedrijven gemakkelijker wordt om te fuseren met andere bedrijven en om zich vervolgens in Nederland te vestigen. Met andere woorden: wij hebben bij de behandeling van het wetsvoorstel bekeken hoe wij de kans kunnen grijpen om het Nederlandse vestigingsklimaat voor het bedrijfsleven te verbeteren.

Hoe zorgen wij ervoor dat met de richtlijn meer grensoverschrijdende fusies in Nederland mogelijk zijn, opdat de economische activiteit voor Nederland behouden wordt? Allereerst is het wetsvoorstel uitdrukkelijk toegesneden op bv's en nv's. De richtlijn laat echter onomwonden toe dat dit breder geïnterpreteerd wordt. Dit hoeft de Nederlandse regering dus niet te beletten om verdere stappen te nemen, juist om de Nederlandse concurrentiepositie te verbeteren. Zo zouden grensoverschrijdende fusies ook betrekking kunnen hebben op co-operaties, op toekomstige maatschappelijke ondernemingen, op personenvennootschappen, op stichtingen, op verenigingen en op "open end"-beleggingsinstellingen. Mijn fractie heeft dan ook behoefte aan een nadere toelichting van de minister.

Immers, waarom is er niet gekozen voor een bredere toepassing van de richtlijn?

Ik wil even nader ingaan op de "open end"-beleggingsinstellingen. Er is voor gekozen om die niet onder de richtlijn te laten vallen. Wij vinden dat echter een gemiste kans. Wij willen Nederland toch een financieel knooppunt laten blijven en wij willen niet dat alle financiële instellingen naar Luxemburg vertrekken. Het is dan ook belangrijk dat de beleggingsinstellingen zich senang voelen in Nederland. Wat ons betreft, zijn beleggingsinstellingen een belangrijke financieringsbron voor ondernemingen. Dit klemt te meer, nu de "open end"-beleggingsinstellingen langs een omweg al kunnen fuseren, bijvoorbeeld op basis van de SE-verordening. Op die manier is een grensoverschrijdende fusie mogelijk, waarbij een Europese vennootschap ontstaat. De CDA-fractie vindt het eigenlijk onbevredigend dat "open end"-beleggingsinstellingen langs een omweg een grensoverschrijdende fusie kunnen aangaan, maar dat hun de directe weg daarvoor onthouden wordt.

De minister zegt dat hij er geen behoefte aan heeft om gebruik van de fusieregels voor beleggingsinstellingen mogelijk te maken. Zo merkt hij op dat er op het ogenblik geen aanwijzingen voor zijn dat de andere lidstaten de bepalingen inzake de grensoverschrijdende fusies wel toepassen. Onze voorkeur gaat ernaar uit dat in dezen geen afwachtende houding wordt aangenomen. Wij willen gewoon dat het Nederlandse vestigingsklimaat op orde wordt gehouden, opdat fusie ook tot de mogelijkheden behoort voor de "open end"-beleggingsinstellingen. Immers, het bedrijfsleven vraagt erom. Daarom hebben wij hierover een amendement ingediend.

Hoe kunnen wij er verder voor zorgen dat de richtlijn meer grensoverschrijdende fusies in Nederland mogelijk maakt? In het wetsvoorstel worden bijbetalingen van meer dan 10% van het nominale bedrag van de aandelen uitgesloten. Volgens ons belemmert de richtlijn een grotere bijbetaling echter niet. Ook de Adviescommissie Vennootschapsrecht ziet geen bezwaren tegen een hogere bijbetaling. Deze bijbetaling beschermt immers vooral de kleine aandeelhouders, in het bijzonder wanneer er sprake is van een ruilverhouding waarbij zij geen recht hebben op een aandeel in de verkrijgende vennootschap. Wij kunnen ons voorstellen dat een hogere bijbetaling mogelijk zou moeten zijn als dit op basis van de wetgeving in andere lidstaten ook mogelijk is. Wij vragen de minister om een reactie hierop.

Naast deze opmerkingen over voorgestelde maatregelen heeft de CDA-fractie nog een aantal losse opmerkingen. Wat betreft de minderheidsaandeelhouders achten wij het bevredigend dat deze een mogelijkheid hebben om uit de verdwijnende vennootschap te stappen onder betaling van een schadeloosstelling. Het Nederlandse vennootschapsrecht biedt geen uittreedrecht bij nationale fusies. Wij delen de mening van de minister en van de adviescommissie dat op termijn meer eenheid in de uittreedrechten van aandeelhouders gewenst is. Wij kunnen ons dus vereenzelvigen met het standpunt van de minister.

De werknemersmedezeggenschap kan worden gezien als een complicatie voor de fusieregeling. De Adviescommissie vennootschapsrecht heeft terecht op de complexiteit van deze materie gewezen. De CDA-fractie is daarom verheugd over de voorgestelde regeling. Partijen kunnen nu zelf kiezen om het resultaat van de onderhandelingen